

Goed gelukt

Hoe ontstaat een tuinontwerp? Waar komen de ideeën vandaan, en hoe leiden die tot een kloppende tuin? In deze rubriek vertellen bekende tuinontwerpers over hun meest geslaagde project.

Nico Wissing over zijn romantische landschapstuin
in Megchelen - www.nicowissing.com

‘Één boom vervangt tien airco’s’

Een goed gelukte tuin? Zijn eigen tuin. Maar daar heeft tuin- en landschapsarchitect **Nico Wissing** dan ook 32 jaar aan gewerkt. Die tijd heeft hij uiteraard niet voor opdrachtgevers, maar hij gaat er wel altijd even goed voor zitten. In de tuin.

tekst EDWIN ODEN | beeld MODESTE HERWIG

Je kunt wel stellen dat het de tuin van zijn leven is: 32 jaar woont hij hier al, in deze woonboerderij in de Achterhoek, en in al die jaren veranderde tuin- en landschapsarchitect Nico Wissing de omliggende 3 hectare grond beetje bij beetje tot de tuin die het nu is: een natuurlijke plek die je als vanzelf in een zalige droomtoestand brengt. Het is zo'n eindeloos aanvoelende tuin waar je op een zwoele zomerdag in een luie stoel wilt gaan zitten om van onder de rand van je strohoed simpelweg een beetje voor je uit te staren, één zijnd met al wat is.

Geen masterplan

"Ik denk dat de tuin je dat bijzondere gevoel geeft omdat ik hem helemaal organisch heb opgebouwd", zegt Nico. "Hij is niet ineens ontworpen, maar langzaam en spontaan ontstaan. Ik heb nooit een masterplan gehad voor deze tuin, daar had ik het geld trouwens ook niet voor. In de loop der jaren, als er weer een moment kwam dat er tijd en geld voorhanden was, maakte ik er elke keer iets bij en is hij mooier en mooier geworden."

Dat de tuin zo goed is gelukt en zo natuurlijk aanvoelt, komt zeker ook door de vele mooie bomen die Nico erbij heeft geplant. Let wel: erbij, want Nico zou nooit van z'n leven ook maar één gezonde bestaande boom kappen: "Bomen zijn heilige wezens, ze zijn onvervangbaar, de pijlers onder het ecosysteem." Hij vindt het 't verschrikkelijkste wat er is: staan er ergens prachtige bomen die er geduldig jarenlang over hebben gedaan om te worden wie ze zijn, en haalt de tuineigenaar ze in één klap weg omdat ze niet in het bedachte tuinontwerp passen. "Wat een belediging voor de natuur! En dat terwijl je heel goed een tuinontwerp rondom bestaande bomen kunt maken. Dat voelt ook veel beter, omdat je met de natuur meegaat in plaats van ertegenin."

Een en al emotie

Bomen worden enorm onderschat, vindt Nico, die als kind al vaak bij de boomkwekerij van de buren te vinden was, en sindsdien nooit meer anders heeft gewild dan met groen bezig zijn. "Veel mensen beseffen niet hoe bijzonder bomen zijn. Neem alleen al het feit dat één boom tien airco's vervangt. Hij kan de temperatuur acht graden laten dalen en zeshonderd

1

2

1 De tuin voelt eindeloos groot en nodigt uit om in je luie stoel de verte in te turen.

2 Nico's ontwerpstudio met sedumdak gaat op in het groen.

3 De kippen maken de tuin natuurlijker én vreten de engerlingen weg.

4 Buxusbollen, overhangende beplanting: alles is hier welkom.

5 Het authentiek aandoende slingerpaadje maakt onweerstaanbaar nieuwsgierig naar wat er verderop zit.

liter water opvangen. Maar bedenk ook dat bomen vol zijn met leven, en met geschiedenis. Kortom, aan een boom hangt een en al emotie." Nico wijst op een aantal volwassen bomen in zijn tuin: daar eentje die hij plantte toen het huis werd gebouwd, verderop de boom die met z'n trouwen de grond in ging, en daarginds de drie bomen die nog stammen uit de tijd dat de kinderen werden geboren. "Zoals ons leven structuur kreeg, zo gaven de bomen onze tuin z'n structuur, en zijn ons leven en onze tuin met elkaar vergroeid geraakt."

Eindeloos

Ook de verschillende plekken in de tuin reflecteren periodes uit Nico's leven. De bloementuin vlak bij de woning komt uit de tijd dat hij zin had een bloementuin aan te leggen. De kruidenrijke bloemenweide ontstond in de fase daarna, en zo volgden nog de fruitgaard, de

‘Zo zijn ons leven en onze tuin met elkaar vergroeid geraakt’

moestuin, de grote en kleine vijver, de ontwerpstudio met sedumdak, de geurtuin, de pluktuin, de zontuin en de verdiepte tuin waar je het effect hebt dat je helemaal tussen de bloemen en insecten zit. "Allemaal plekken met een eigen functie", vertelt Nico. "Dat is heel belangrijk voor de opbouw van een tuin: dat hij meerdere plekken bevat die je elk weer iets anders te bieden hebben. Zo wordt de tuin een eindeloze ervaring." Nico wil nu graag ook de tuin nog in huis halen: zijn plan is een serre te bouwen aan de woonkamer, zodat hij ook binnen midden tussen de bloemen en planten kan zitten. "Ik word dit jaar zestig, ben nog heel actief met werk, maar als ik straks ►

ONTWERPTIPS

- **Neem de tijd.** 'Veel mensen hebben haast tegenwoordig. Binnen nu en drie maanden willen ze een complete tuin bij hun nieuwe huis hebben, maar ik zou zeggen: ga eerst eens een jaartje rustig de seizoenen meemaken, dan pas kun je goed bepalen hoe de lichtinval is, waar je het beste kunt zitten, waar de avond- en ochtendzon komt, hoe de zichtlijnen zijn - allemaal essentiële informatie om een goed tuinontwerp te kunnen maken.'
- **Zorg voor diepte.** 'In een tuin voel je je pas senang als hij een prettige dieptewerking heeft. Het gevoel van diepte kun je creëren door bijvoorbeeld de juiste positionering van een boom. Maar kijk ook goed welk volume die boom dan het beste kan hebben, en welke licht- en schaduwwerking dat met zich meebrengt. Als je de juiste vormtaal weet te kiezen, voelt je tuin heerlijk oneindig.'
- **Gebruik alleen duurzame materialen.** 'Wie verder kijkt dan zijn tuin lang is, weet dat z'n tuin onderdeel is van een wereld die ten onder dreigt te gaan aan een gebrek aan biodiversiteit. Door tropisch hardhout, kunstgras en geïmpregneerde schuttingen in onze tuinen te blijven gebruiken, helpen we de natuur nog verder om zeep. Wie duurzame materialen gebruikt, helpt de natuur juist herstellen.'

OPVALLENDE ELEMENTEN

- De kas die tegen de schuur is aangebouwd. 'Hier overwinteren mijn vorstgevoelige planten. Ik heb er een tafel en bank in staan, een heerlijke plek om wat te werken of telefoneren.'
- De ontwerpstudio met sedumdak, opgetrokken uit misbaksel uit de baksteenindustrie. De kantoorwanden zijn van hout, stro en leem, de vloeren van zandsteen.
- Landschapskunst: deels gekregen, deels zelfgemaakt van hergebruikte materialen.
- Het kronkelpad van leemverharding.
- De weide met zonnepanelen, ingebed in het groen.

'Bomen zijn onvervangbaar, de pijlers onder het ecosysteem'

PLANTEN

- De omheining van de tuin bestaat voornamelijk uit beukenhagen en struvelen met veel besdragende heesters, zoals meidoorns. 'Dat heb ik met opzet zo gedaan omdat er heel veel dieren op afkomen', zegt Nico. 'De heggenmus kan lekker nestelen in de beukenhaag, en de meidoorns zitten vol met lijsters, merels en mezen. Een vogelaar telde laatst liefst zesentwintig soorten in onze tuin: huiszwaluwen, kerkuilen, steenuiltjes, distelvinken, groenlingen, noem maar op. Met dieren maak je een tuin nog natuurlijker. En ze zorgen ook voor evenwicht: onze ezels maaien ruim een halve hectare gras, en de kippen vreten de engerlingen weg.'
- Bomensoorten o.a.: trompetboom (*Catalpa*), beuk (*Fagus sylvatica* 'Tricolor'), eik en een berceau van lindes.
- Nico heeft maar liefst vierhonderd soorten vaste planten in zijn tuin. Zo heeft hij meerdere soorten pioenroos, zonnehoed (*Echinacea*), aster, zonnekruid (*Helenium*), stokroos, slangekop (*Penstemon*) en muurbloem (*Erysimum*). Verder onder andere: leverkruid (*Eupatorium*), knopkruid, sneeuwroem, witte kantbloem (*Ammi majus* 'Queen Anne's lace'). 'De gemene deler is dat het allemaal natuurlijke planten zijn', zegt Nico, die geïnspireerd wordt door de bloemenweides van de vernieuwende Engelse tuinontwerper Nigel Dunnett. 'Hij combineert vaste planten met een kruidenrijk weiland waarin gezaaide planten en spontaan onkruid evenwichtig samengaan. Daardoor verdwijnt de grens tussen geciviliseerde tuin en ongeciviliseerd weiland: heel mooi, en ook minder kostbaar dan de traditioneel aangelegde tuin waarin je altijd moet schoffelen.' ►

ouder ben, lijkt het me heerlijk om vandaaruit van de tuin te genieten.”

Eigen maken

Doordat Nico al zo lang met z'n tuin bezig is, kent hij elk hoekje en gaatje op z'n duimpje. “Ik weet alles van elke plek: wat de zichtlijn is, hoe de wind er waait, wanneer de zon er schijnt, waar welke plant goed staat én het mooist tot z'n recht komt. Daardoor wordt elke nieuwe plant die ik in de grond zet, elke nieuwe lijn die ik trek, een bewuste, weloverwogen keuze.” Dat ‘eigen maken’ van een plek voordat je er een ontwerp voor maakt, is een manier van werken die Nico ook toepast als hij voor klanten een tuin of landschap ontwerpt. Als gelauwerd ontwerper heeft hij over de hele wereld projecten, van groot tot klein. “Bij sommige opdrachtgevers heb ik er weliswaar minder tijd voor,

6 De rijkelijk overhangende siergrassen maken duidelijk dat de natuur hier de baas is over de weinige strakke lijnen.

7 Nico's tuin gaat naadloos over in het landschap.

8 De 35 meter lange linde-berceau neemt je volledig in zich op.

9 De kas is een van Nico's favoriete plekken in de tuin.

‘Een tuin kun je niet achter de tekentafel alleen maken’

maar altijd als ik voor anderen ontwerp, bekijk ik een plek eerst meerdere keren, op verschillende momenten. Dan pak ik een stoel en ga ik erbij zitten. Ik voel de wind, kijk waar de zon komt, zie waar de schoonheid en de lelijkheid is, wat de beste plekken zijn om te zitten en waar je een boom kunt planten. Van die dingen waar ik in al die jaren tuinontwerpen een gevoel voor heb ontwikkeld. Een tuin kun je niet achter de tekentafel alleen maken. Hij laat zich het beste ontwerpen vanuit de natuur, de wind, de regen, de zon, de seizoenen. Pas als ik dat allemaal in me heb opgenomen, kan ik voelen wat waar moet komen.”

Glooiën en golven

Nico ontwerpt ook wel strakke tuinen, maar zelf is hij meer van de organische lijnen. “Ik denk dat die

vormtotaal zo dicht bij me ligt omdat de natuur zelf ook alles organisch van vorm maakt, en ik iemand ben die dicht bij de natuur wil blijven." Met organische lijnen kun je ook goed dieptes creëren in een tuin, legt Nico uit. "Hier in de Achterhoek glooit het landschap van nature, en in mijn tuin heb ik de al aanwezige glooiingen wat scherper gemaakt met de uitgegraven grond van de vijvers, waardoor het achterliggende landschap nadrukkelijker in het totale spel wordt meegenomen, en je vanzelf iets van een romantisch beeld krijgt in de tuin. Ook de golvende haag versterkt dit: als je daarlangs kijkt, zie je het landschap wegdeinen. Het echoot de golf van de haag."

Verduurzamen

Het moge duidelijk zijn: in Nico's ontwerpwijze staat de omgeving waarin hij leeft, de natuur dus, altijd voorop. Hij is dan ook een hartgrondig pleitbezorger van de duurzame tuin. Samen met tv-tuinman Lodewijk Hoekstra startte hij 'NL Greenlabel', een door de overheid erkend keurmerk voor duurzame materialen in de buitenruimte. "Als tuinier zijn we in de gelegenheid om mee te helpen aan het verbeteren van de biodiversiteit, en we zouden gek zijn als we die kans niet zouden pakken. Ik zou tegen de lezers van Groei & Bloei willen zeggen: kies bewust tuinplanten waar veel dieren blij mee zijn, gebruik duurzaam hout voor je vlonders en pergola's, maak plantenbedden van lava waardoor de grond minder snel uitdroogt ... en zo zijn er vele mogelijkheden om je tuin te verduurzamen." ♦

ZELF KIJKEN

Nico houdt dit jaar nog opentuin dag op zondag 5 september van 12-16 uur. Groepen op afspraak. Meer informatie: www.nicowissing.com.

10 Op het boombankje geniet je onder het verkoelende bladerdak van het heilzame evenwicht tussen vaste planten, gezaaide planten en spontaan onkruid.